

Sygn.akt III AUa 873/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Barbara Orechwa-Zawadzka

Sędziowie: Sławomir Bagiński

Dorota Elżbieta Zarzecka

Protokolant: Magdalena Zabielska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 lutego 2021 r. w B.

sprawy z odwołania R. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o wznowienie wypłaty

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 2 listopada 2020 r. sygn. akt IV U 1262/20

oddala apelację.

III AUa 873/20

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 15 lipca 2020 r. znak (...) przyznał R. W. na skutek wniosku z dnia 15 czerwca 2020 r. prawo do emerytury powszechnej od 1 czerwca 2020 r., tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek. Z uwagi na zabieg prawa do więcej niż jednego świadczenia emerytalnego, wypłata emerytury została zawieszona do czasu wyboru świadczenia wyższego lub wybranego przez wnioskodawcę.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył R. W., który domagał się jej zmiany i podjęcia wypłaty zawieszonych świadczenia wraz z odsetkami za czas opóźnienia w wypłacie emerytury.

Sąd Okręgowy w Olsztynie, który rozpoznał odwołanie R. W., wyrokiem z dnia 2 listopada 2020 r. zmienił zaskarżoną decyzję w pkt III i zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. do podjęcia wypłaty świadczenia emerytalnego R. W. od dnia 1 czerwca 2020 r. (pkt I), a wniosek o odsetki za opóźnienie w wypłacie świadczenia przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O..

Z ustaleń Sądu wynikało, że R. W., ur. dnia (...), decyzją (...) w O. z dnia 9 kwietnia 2003 r. nabył prawo do emerytury wojskowej od dnia 1 lutego 2003 r.

Do obliczenia emerytury wojskowej skarżący organ uwzględnił :

- okres niezawodowej służby wojskowej od 15 września 1970 r. do 1 września 1974 r.,
- okres zawodowej służby wojskowej od 2 września 1974 r. do 31 stycznia 2003 r.,
- skrócony okres wypowiedzenia od 1 lutego 2003 r. do 30 września 2003 r.

Odwołujący legitymuje się wysługą emerytalną w wymiarze 32 lat, 4 miesięcy i 16 dni. Podstawa wymiaru emerytury wojskowej wnioskodawcy wyniosła 85,07% i została ograniczona do ustawowej maksymalnej wysokości, to jest 75%, zgodnie z zasadą nieprzekraczania progu podstawy wymiaru wynikającego z art. 18 ust 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

Następnie na skutek wniosku z dnia 15 czerwca 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 16 lipca 2020 r., znak : ENP/25/02303497 przyznał R. W. prawo do emerytury powszechnej na podstawie art. 24 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS od 1 czerwca 2020 r., tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek. Z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia, wypłata emerytury została zawieszona do zgodnie z art. 95 ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych do czasu wyboru świadczenia wyższego lub wybranego przez wnioskodawcę.

Odwołujący po zakończeniu służby wojskowej był aktywny zawodowo i świadczył pracę jako osoba cywilna. Pracował w okresach : od 6 sierpnia 2003 r. do 31 grudnia 2004 r., od 1 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2012 r. i od 1 stycznia 2013 r. do 15 października 2017 r.

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie wnioskodawcy było zasadne.

Istotę sprawy stanowiło ustalenie, czy organ rentowy zaskarżoną decyzją prawidłowo zawiesił wypłatę emerytury powszechnej wnioskodawcy w związku z faktem, że jest on uprawniony do emerytury wojskowej i w myśl art. 95 ust 1 cyt. Ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie przysługuje mu prawo do wypłaty dwóch świadczeń.

Zgodnie z art. 95 ust 1 i 2 cyt. Ustawy, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

Przepis ust 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (art. 95 ust 2).

Z kolei w myśl art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty lub uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną , jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Zasadą zatem jest wypłacanie jednego świadczenia, lecz przy uwzględnieniu wyjątku, przewidzianego ustawą w celu zachowania zasady wzajemności składki i świadczeń.

Kluczowe znaczenie w niniejszej sprawie miał pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17, OSNP 2019/114, w którym Sąd ten wskazał na odmienną sytuację prawną

żołnierzy zawodowych – w aspekcie wpływu „cywilnych” okresów stażu emerytalnego na prawo i wysokość świadczeń wojskowych pozostających w służbie przed 1 stycznia 1999 r. i osób odbywających służbę w okresie od 2 stycznia 1999 r. Mianowicie do wysługi emerytalnej żołnierza pozostającego w służbie przed 2 stycznia 1999 r. zalicza się z urzędu posiadane przed przyjęciem do służby okresy składkowe i nieskładkowe w rozumieniu ustawy emerytalnej (art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych), okresy te powodują określony w ustawie wzrost podstawy wymiaru emerytury (emerytura wojskowa wzrasta o 2,6% podstawy wymiaru za nie więcej niż 3 lata okresów składkowych poprzedzających służbę a o 1,3% za każdy następny rok i o 0,7% za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę). Tak ustalona emerytura podlegać może również (na wniosek) zwiększeniu – w wyniku doliczenia okresów przypadających po zwolnieniu ze służby o 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok zatrudnienia przed 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy oraz za każdy rok okresów opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub za okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia – pod warunkiem, że emerytura ta wynosi mniej niż 75% podstawy jej wymiaru i emeryt ukończył 50/55 lat życia albo stał się inwalidą.

Natomiast prawo i wysokość emerytury żołnierzy, którzy zostali przyjęci do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. uzależnia się wyłącznie od okresów służby wojskowej, co wynika z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych.

W przypadku odwołującego w przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, że nie miał on możliwości doliczenia okresów „cywilnego stażu pracy” do uprawnień emerytury wojskowej, gdyż zaliczając mu okres służby wojskowej, jego podstawa wymiaru świadczenia wynosiła 75% (faktycznie 85,07% z ustawowym ograniczeniem do 75%). Ponadto z przedstawionych dokumentów jednoznacznie wynika, że organ rentowy takiego doliczenia realnie nie dokonał. Odwołujący został zatem pozbawiony możliwości podwyższenia wysokości swojego świadczenia emerytalnego.

Analizując przytoczone powyżej orzeczenie Sądu najwyższego oraz stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd Okręgowy uznał, że rozpoznawana sytuacja wyczerpuje przesłanki niezbędne do zaliczenia jej do sytuacji wyjątkowych pozwalających na zakwalifikowanie odwołującego do grupy emerytów wojskowych, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., a jednocześnie mają uprawnienia do pobierania dwóch świadczeń emerytalnych.

W konsekwencji Sąd Okręgowy, z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w punkcie III i zobowiązał organ rentowy do podjęcia wypłaty świadczenia emerytalnego ubezpieczonego od dnia 1 czerwca 2020 r. (pkt I wyroku).

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy, zarzucając naruszenie :

- prawa materialnego, tj. art. 95 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 53), poprzez jego niezastosowanie i

uznanie, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do pobierania emerytury zawieszanej i równoczesnej wypłaty emerytury z Wojskowego Biura Emerytalnego,

- prawa materialnego, tj. art. 7 ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 289, ze zm.), poprzez jego niezastosowanie i uznanie polegające na tym, że ubezpieczony ma mieć realizowaną wypłatę obu emerytur w sytuacji, w której wskazana norma przewiduje jedynie prawo wyboru.

Wskazując na powyższe skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu.

Sąd II instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przytoczonymi w niej zarzutami dotyczącymi prawa materialnego, wiąza go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (uchwała Sądu Najwyższego składu 7 sędziów – zasada prawna z 31 stycznia 2008 r. – III CZP 49/07). Sąd odwoławczy powinien w pierwszej kolejności rozważyć zarzuty procesowe, bowiem tylko poprawnie ustalony stan faktyczny może stanowić podstawę do oceny prawidłowości zastosowania prawa materialnego. Skarżący organ rentowy powołał w apelacji wyłącznie zarzuty naruszenia prawa materialnego, stąd też Sąd Apelacyjny przyjmuje za podstawę rozstrzygnięcia stan faktyczny ustalony przez Sąd I instancji, traktując go jako niesporny. Tytułem przypomnienia należy wskazać, że R. W. ur. (...), przyjęty do służby przed 1 stycznia 1999 r., od 1 lutego 2003 r. nabył prawo do emerytury wojskowej, w maksymalnej wysokości 75% podstawy wymiaru. Przyznana wnioskodawcy emerytura w systemie powszechnym decyzją z 15 lipca 2020 r. obejmuje okres opłacania składek po dacie nabycia emerytury wojskowej od 6 sierpnia 2003 r. do 31 grudnia 2004 r., od 1 stycznia 2006 r. do 31 grudnia 2012 r. i od 1 stycznia 2013 r. do 15 października 2017 r.

W zakresie zastosowanych przepisów prawa materialnego Sąd Apelacyjny podziela ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy. Nie ulega wątpliwości, że w polskim systemie zabezpieczenia społecznego zasadą jest pobieranie jednego świadczenia (wybranego lub wyższego) co wynika wprost z art. 95 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2020.53 j. t.). Zgodnie z ust 2 tegoż artykułu przepis ust 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Na tle tych regulacji jasne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r. I UK 426/17 (OSNP 2019/9/114) – cytowanym trafnie przez Sąd Okręgowy, że o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej. Inaczej mówiąc w przypadku skarżącego prawo do pobierania emerytury w systemie powszechnym – aktualnie zawieszony – obok emerytury wojskowej służy ubezpieczonemu wtedy, gdyby nie było możliwości uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury wojskowej jego stażu ubezpieczeniowego w systemie powszechnym stażu „cywilnego” (w tym zakresie por. wyrok SA w Katowicach 26.07.2019 r. III AUa 1045/18). Tak też jest właśnie w świetle prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego poczynionych w przypadku ubezpieczonego, któremu z uwagi na fakt, że już w momencie przyznania emerytury w 2003 r. procentowy wymiar emerytury wyniósł od razu 75% podstawy wymiaru, nie było możliwym doliczenie do jego świadczenia okresów opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia (art. 14 ust 1 pkt 2 w zw. ust 2 pkt 1 ustawy). Oznacza to, że ubezpieczony płacący składki na ubezpieczenie społeczne w systemie powszechnym nie mógłby skorzystać z nich w żaden sposób, gdyby odmówić mu pobierania obu zbiegających się świadczeń przez ubezpieczonych jest w swej konstrukcji zbliżona do konstrukcji rolników pobierających świadczenia rolnicze, którzy jednocześnie mogą efektywnie nabyć świadczenia w systemie powszechnym, gdy są urodzeni po dniu 31.12.1948 r., którym nie zalicza się okresów ubezpieczenia w systemie powszechnym do emerytury rolniczej (por. art. 33 ust 2a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r.; o ubezpieczeniu społecznym rolników; Dz. U. 2020.174 j.t.).

W świetle powyższych rozważań wniesiona apelacja okazała się niezasadna i stosownie do art. 385 k.p.c. podlegała oddaleniu.